

PREOTULU ROMANU.

Diurau basericescu, scolasticu si literariu.

Buzele preotului voru pazi sciinti'a si lege
voru cercá din gur'a lui. Malachi'a c. II. v. 7.

Studía din Dreptulu canonicu.

Impiedimentele derimatórie séu nimicitórie de casatorie.

Numerulu si tractarea impiedimenteloru nimitórie.

(Urmare.)

II. Alu doile impiedimentu care face imposibile prestarea consensului *e impiedimentulu amentiei séu a nebuniei*¹⁾ sí *a neoconscientiei de sêne* carele déca se constata cá a esistatu inainte sí la inchiarea casatoriei o invalidéza sí o nimicesce cu totulu, inse déca atare statu a intrevenitu succesivu dupa inchiarea casatoriei, casatori'a se sustiène valida sí nu se nemicesce, de óra-ce casatoritii suntu detori a-si portá sarcinele imprumutatu. Impiedimentulu esiste de o mesura in beseric'a resariténa cá sí in ce'a apuséna²⁾ sí pre lângá esistenti'a lui nu potu inchiá casatoria valida toti cei ce nu au coscienti'a de sêne. Atari suntu nebunii, cei ce suferu in mania sí vesaria déca acést'a a degeneratu in turbare, precumu neci cei deplenu ebriosi, somnu-ambulantii, infantii sí pruncii neajunsi la conscienti'a de sêne făcã cu casatori'a.³⁾ Potu inse se inchia casatori'a cei cu

¹⁾ Conc. prov. I. l. c. b.

²⁾ Siagun'a §. 113, 13, 16. Prav. c. CCXXV, CCXXXIII sí CCXXXIV; Conc. prov. I. l. c. C. 24. X. de spons. et matr. IV. l. c. 7. C. XV. qu 1.

³⁾ Baseric'a resariténa adauge sí epilepsi'a antecedente intre impiedimentele nimicitórie, prin care probabile cá se intielege

valuri interlucide, dar' numai din motive ponderóse se se admita, sî cei furibundi, hebecii sî cretinii pîna cîndu nu s'au dechiaratu judecatorcesce de atari.

Asemenea potu inchiá casatoria, orbii sî surdo-mutii déca suntu in stare a prestá consensulu prin semne sî prin alte manifestatiuni, pentru cá spre a cunósce pre cutare persóna nu e inomisu de lipsa vederea sî consensulu se póte presta sî fora graiu. ¹⁾

Defectulu intregitatei de mente sî alu conscientiei de sêne e impiedimentu de dreptulu comune sî casatori'a pentru acestu impiedimentu, cá sî pentru alu etatei se póte impugná nu numai de parti ci sî de ori sî cene.

III. Impiedimentulu impotentiei obvine cîndu partile ²⁾ ori un'a dintre ele nu e apta spre consumarea casatoriei, pentru-cá precumu pruncii pentru defectulu etatei nu suntu apti la consumarea casatoriei, asîa suntu de a se considerá sî cei caror'a le lipsesce acésta facultate, nu esiste inse acestu impiedimentu in casulu negenerarei de prunci, prin urmare impiedimentulu impotentiei consiste singuru in defectulu partiloru genitali a unui'a dintre casatoriti, ci sî acest'a numai atunci invalidéza casatori'a déca e antecedente — esistádu inainte de inchiarea casatoriei sî e nevinde-

---

man'a turburatória (tobsucht) care dupa conceptulu din vechime se atribuíá Satanei. Cp. CCXXV din pravila sî can. 15 alui Tim. Alecsandr. impune barbatului despartitu de muiere pentru gubavía (nebumia) sî pentru iudracire cá se o sustîena pre tóta viétia, éra capu CCXXXII admite despartirea sî pentru iudracirea subsecuente — dupa acceptarea barbatului de 3 si a muierei de 5 ani, ci din comparare cu respunsulu 15 alu lui Tim. e a deduce cá neci dupa acestu tempu nu se potu desparti.

¹⁾ C. 23. X. de spons. et matr. (IV 1). Din contra surdo-mutii sî orbii precumu sî orbii-surdi ne potédu cuprinde cu mentea momentositatea casatoriei nu se admitu la inchiare decátu in casulu, cîndu inainte de pierderea acestoru organe sentuali au fostu in stare a-o cunósce; prin urmare nu se admitu nici cei ce din nascere suntu surdo-muti.

²⁾ Pravila Cp. CCXVII; Alecs. III. Sicut . . . . . puer . . . . . sic quoque impotentes sunt minime apti ad contrah. matr. Concil. prov. I. l. c. f.

cabile, incurabile, ¹⁾ din contra déca impotentia a supr'avenitu dupa inchiarea casatoriei, casatori'a remâne valida, chiar' sî de nu s'a consumatu matriomoniulu dupa-cum sustînu unii canonisti apuseni. ²⁾ In apusu impedimentulu impotentii se vede a nu fi invalidatu casatori'a, inse dupa ce Alecsandru III. a dechiaratu ³⁾ de neapti pentru casatoria pre cei impotenti, s'a introdusu sî aci datori'a de despartîre cu rezerv'a cã déca partîle inainte de inchiare au avutu cunoscintîa despre ea ori sî dupa inchiare venindule la cunoscintîa au continuatu a conlocuî, se nu se despartîa. Mai târîu Siestu V. pentru abusurile escate de aci ⁴⁾ a statoritu despartîrea pentru cei ce pasîescu la casatoria cã cunoscuti de impotenti; dreptu ce impotentia e impedimentu nemicitoriu pre-cumu la resariteni asîa sî la apuseni, déca e antecedente, perpetua sî incurabile sî cá atare deplinu constatata.

Impotentia pôte fi:

a) naturale séu intrinseca, déca provine din organismulu corpului, precumu e frigiditatea barbatului séu strîmtórea vasului muierescu,

b) accidentale séu estrinseca provenita din cauza esterna, din morbu, castrare s. a.

c) absoluta, cându cenev'a e impotentu façia cu ori ce persóna, sî

d) relativa, cându cutarele numai façia de anumita persóna este impotentu,

e) perpetua care nu se pôte vindecá, e incurabile, sî

f) temporale, care trece cu tempulu sî se pôte curá.

Impotentia, fia intrinseca ori estrinseca nimicesce casatori'a; asemenea sî cea absoluta sî perpetua, sî impiedeca

---

¹⁾ C. 25. C. XXXII, 9 sî 7. Cod. civ. Austr. §. 60.

²⁾ Asîa dîce Vering. Noi inse suntemu de parere cã stîndu dreptulu de a impugná validitatea matriomoniului din punctulu impotentiei pâna in momentulu consumarei, sî numai consumarea toléza dreptulu de impugnare; impotentia, in casulu cându ar' supr'aveni dupa inchiare ci inainte de consumare, nimicesce casatori'a. Acést'a o afirma sî Gratianu c. XXXIII. qu 1. summa i. f.

³⁾ C. 2 de frigidis (IV, 15).

⁴⁾ Const. Cum frequenter 1587. 22. jun.

dela inchiarea altei casatorie pentru totu-de-a-un'a sî cu ori ce persóna, din contra impotentî'a relativa invalidéza numai inchiarea relativa a casatoriei, va se dica cu persóne anumite, cu cari casatori'a nu se póte consumá, éra impotentî'a temporale sî curabile nu invalidéza casatori'a inchiata, chiar' sî de nu s'a consumatu.

Dreptulu de a impugná validitatea casatoriei din punctulu nepotentîei este dreptu privatu sî ori care dintre parti 'lu póte esercitá; din punctu alu dreptului publicu se póte impugná numai in casulu cându impotentî'a e notoria, publica, cându de exemplu inchia casatoria eunuchii sî cei castrati (qui utroque teste carent et semen emittera non possunt). Judecatoriulu e detoriu din punctu alu moralitatii a pasî in contra — din oficiu.¹⁾ Din caus'a impotentii partîle nu potu desface casatori'a din puterea s'a, ci numai pre calea procesului judecatorescu. Aci e de a observá:

1. Déca doi cunoscatori de lucru, esperti sî jurati, dupa inspectiunea oculara, dechiara cá impotentî'a esiste cá antecedente, perpetua si necurabile, casatori'a se dechiara de nevalida sî se nimicesce, ci partea absolutu impotentia sî necurabile nu mai póte pasî la alta casatoria.

2. Déca pentru impotentîa nu existu motive esterne, ci numai interne inse sigure, are se accedeze pentru constatarea impotentii, pre lînga opiniunea unisóna a celoru esperti, sî juramentulu partîloru²⁾.

3. In casulu cându in modurile atinse nu s'a potutu constatá, judecatoriulu pune la midilocu esperimentulu conlocuirei trei anali, care dupa chipzuél'a lui se incepe ori dela inchiarea casatoriei, ori sî mai adese-ori dela intentarea pro-

---

¹⁾ L. c. la n. 18) sî Nov. 98 Leon. Despre ermafroditi sta asemenea impedimentu (c. 3. §. 22. C. IV. qu 2). se face esceptiune déca prevaléza unu genu, ci sî aci au se jóre cà voru fi totu-de-a-una cu consideratiune la prevalenti'a genului.

²⁾ Dupa dreptulu vechiu apusénu se poftéá sî juramentulu a loru 7, — sî in lips'a acestoru a doi consangeni séu amici ai partideloru intarindu cá partîle spunu adevéru; ci praecea de astadi a stersu acésta detoria sî din beseric'a apuséna.

cesului, séu dela aducerea sententii.¹⁾ Déca in acestu tempu nu a intrevenu schimbare, ce de nou e a se probá cá sí mai inainte, se aduce sentenția finale.

4. La despartírea casatoriei, din caus'a nepotentíei

α) partea absolutu impotente sí necurabile nu póte pasí la alta casatoria, ci déca succesivu s'ar' dovedí cá a devenitu potenta séu cá sentenția s'a adusu pre motive false, e indetorata a se reintórce la convietuire, chiar' sí in casulu de ar' fi pasítu cealalta parte la alta casatoria — luându afara casulu nascerei de prunci din a dóu'a casatoria;

β) la impotentí'a relativa ambe partíle potu inchiá alta casatoria. In fine e de insemnatu cá casatori'a inchiata pre patulu mortii — ori in morbu greu este valida, pentrucá, de sí a potutu se esiste nepotentí'a din debilitatea morbului, acést'a nu se póte considerá de necurabile, de óra-ce e productu alu debilitatei cauate prin morbu.

Impiedimente ce producu defectuositatea consensului.

Casatori'a se inchia sí se póte inchiá numai intre persóne determinate sí determinarea acestoru persóne e atátu de necesaria, încátu se estende pâna sí la cualitatíle sí proprietátíle ce redundéza in persón'a determinata, ér' cá acést'a se se póta ajunge, partíle au lipsa de voia libera sí libertate deplena, care se eschida tóta fric'a, fortí'a, temerea sí sil'a, càci numai consensulu prestatu intre atari impregiurari póte fí deplenu sí atare, cá sí care se recere la inchiarea casatoriei;²⁾ din contra, unde intrevinu atari impregiurari, cari déca s'ar' scí inainte ori in actulu inchiarei, ar' face consensulu defectuosu atátu fația cu determinarea persónei câtu sí de cualitatíle ei, ar' impiedecá libertatea prestarei consensului sí l'ar' face defectuosu.

1) Pravil'a in Cp. CCXVII se vede a pune tempulu conlocuiri de 3 ani in generale pentru tóte casurile. Conf. Diagun'a o. c. §. 113. 9. Tempulu de 3 ani se pune sí in casulu, déca parerea stá pre lángha curabilitatea nepotentíei fora pericululu de mórte — sí déca nepotentí'a e relativa.

2) Conf. §. 61, 309, 326.

Impedimentele de cari e legata defectuositatea consensului sunt: *erórea* sî *conditiunea* pusa, la cari se referé *insîelarea in persóna*, apoi *temerea* sî *forti'a* (séu *fric'a* sî *sil'a* ¹⁾) cari esistu atátu in beseric'a resariténa câtu sî in cea apuséna cu puçina diferinþia de concepte, sî anume:

I. *Erórea* obvine cá impedimentu nimicitoriu de casatoria, cându unulu dintre cei ce se casatorescu, cu inchiarea casatoriei se insîela in opiniunea, ce sî-o forméza sî o are despre cealalta parte sî despre cualitatile sî proprietatile ei. Ambitulu acestui impedimentu in beseric'a gr. orientale e mai estinsu decâtu in cea apuséna, încátu la orientali verguri'a sponsei — déca nu e vedua, — luându-se cá un'a conditiune in generale presupusa la inchiarea casatorieloru, in casuri cându spons'a se afla impregnata de altulu — se considera cá *insîelarea in persóna* ²⁾) sî dá dreptu barbatului a se despartî de dîns'a dechiarându-se casatori'a de nevalida sî nimicita nu numai déca s'a doveditu prin martori, cá:

a) spons'a pre tempulu, cându s'a inchiatu casatori'a intru adeveru a fostu impregnata de altulu, ³⁾

b) cá sponsulu la inchiarea casatoriei nu a sciutu nimic'a despre impregnare, prin urmare a fostu in eróre pre acel'a tempu, sî

c) indata ce i-a venitu la cunoscintia sî-a intreruptu totu comerciulu cu dîns'a impugnându casatori'a din punctulu insîelarei in persóna, — ci

---

1) Conc. prov. I. T. V. C. CIII. I. c) d).

2) Siagun'a. op. cit. §. 113. 15. — Pravil. cp. CCXVIII. „De se va insurá nescine, sî va luá muieré, parendu-i cá va fi féta, ér' apoi se nu o afle féta curata; acea-sî se vedésca acést'a cu aretare séu cu marturia, descoperire adeverita de faþia, sî nunt'a cá ace'a a dem indata unu Patrichiú se se despartia; sî muieré se nu se judece cá o curva, ce se díce: se nu lipsésca de díestrea ei, pentru-cá a facutu peccatulu mainainte, de ce l'a luatu barbatu, éra de se va amestecá cu dîns'a a dóu'a óra, de aci se nu o mai despartia, ci se o tíena.“

3) Dupa decret. I. Josefu II. vatemarea virginitatei fara urmata impregnare sî nascerea inainte de contragerea casatoriei nu invalidéza casatori'a.

d) după pravila și unii canonisti¹⁾ și în cazul constatătei nevergurie foră urmată impregnare.

Deci biserică greco-orientală luându defectulu verguriei — la nevedue — că una condițiune în generale presupusa la închierea casătoriei, — că și cându consensulu ar' fi fostu legatu cu cuvente espresse de cualitatea persónei, considera casatoriă preste totu că condițiunata dela acést'a, și condițiunea o ia că unu impedimentu (de dreptu privatu inse) nimicitoriu alu casătoriei; prin urmare *inșielarea în persóna* reduce parte la impedimentulu erórei, parte la alu condițiunei din biserică apuséna și invalidéza casatoriă.²⁾

Din contra în biserică apuséna ambitulu, în care se estende impedimentulu erórei este mai restrinsu, deóra-ce aci anuléza casatoriă în genere.

a) numai erórea care atinge identitatea persónei, din care provine îns'así schimbarea persónei cu altă; cându de esemplu A. cugeta și voiesce a închiá casatoriă dintre dóue sorori B. și D, cu cea de antâiu adeca cu B, și din eróre o inchia cu D,³⁾ cugetându că B. i s'a adusu înainte și cu acést'a inchia casatoriă; dreptu ce A este în eróre față cu identitatea persónei (*error substantialis in persona*) și acést'a eróre toléza consensulu, pentru-că A nu cu D ci cu

---

¹⁾ Acést'a e a se deduce și din Siagun'a, carele o. c. §. 113. 15 dîce „inșielarea în persóna, cându barbatulu nu afla pre nevést'a s'a féta curata.“

²⁾ Caus'a că dîcemu cumcă inșielarea în persóna reduce parte la eróre parte la condițiune este, că de și inșielarea în persóna după natur'a ei — luându-se subiectiv se pare a se tiéne de eróre, încátu adeca sponsulu închiându casatoriă cu nevedua, cugeta a o închiá cu atare — adeca cu vergura — și esistându contrariulu, — eréza, se inșiéla; totusi după natur'a desvoltarei succesive a acestui impedimentu — din punctu obiectiv considerându lucrulu, încátu adeca spons'a retacîndu verguriă vatemata, acést'a se constata și dá dreptulu de impugnare a casătoriei prin acést'a trece în resortulu condițiunei în generale presupuse. Parerea nóstra o aflamu proptita și la unii canonisti apuseni. Conf. Kazaly o. c. p. 462. n. 1).

³⁾ c. 6. C. XXII, qu: 2. Errare, idest, aliud pro alio putare.

B voiesce a se cununá. — Errantis nulla est voluntas, nullus consensus.¹⁾

b) Ér' făĉa cu erórea cualitateri (error accidentalis, err. in qualitate) beseric'a apuséna nu admite nulitatea casatoriei, pentru-cá cualitatile accidentali cumu suntu de esemplu seraci'a, avuti'a, nobilitatea, cultur'a, ba chiar' sí defectulu verguriei sí impregnarea sponsei prin altulu, nu invalidéza neci nimicescu casatori'a.²⁾ Se esceptiunéza inse trei casuri — cându casatori'a se nimicesce sí la apuseni din erórea cualitateri in persóna, si anume

α) déca erórea verséza in conditiunea — asĉa dícându civile — a partíloru (error conditionis sc. liberae)³⁾ cumu e de es. casatori'a inchiata din eróre intre liberu cu sclaya sí din contra,⁴⁾

β) déca erórea verséza prelânga atare insusíre a partíei celeilalte, prin care se determina individualitatea ei dupa pusetiune sí impregiurari (error qualitatis in personam redundans) in atare modu, incátu consensulu se se considere cá conditiunatu de ace'a insusíre care se sustíene cá ar' avé-o persón'a, cu care singuru pentru esistentí'a acelei'a se inchia casatori'a;

γ) déca casatori'a se inchia numai cu ace'a conditiune decisa, cá persón'a cu care se inchia, se aiba atare insusíre, ce neavéndu-o casatori'a nu s'ar' inchiá. Inse in casurile

---

1) Dict. Gratian. C. XXIX. qu. 1. §. 2. Acestu impedimentu e fundatu pre dreptu naturale sí afátu e de contrariu casatoriei, incátu sí casatoriile pagâniloru le derima. Quin non consentiant, qui errant; quid enim tam contrarium consensui, quam error? L. 15. D. de jurisd. omn. judic. (II. 1).

2) c. 2. de conjug. lepros. (IV, 8). sec. in Novar. 24 Febr. 1720. Intre canonistii apus. Kazaly (l. c. la n. 5) producându pre Csiky 1871 §. 3. sí 4. 'si esprime dorintí'a cá beseric'a apuséna se edíca nulitatea casatoriei in casu de impregnare a sponsei prin altulu; motivele suntu bene intemeiate.

3) c. 4. de conjug. servor. C. XXIX qu. 2. (IV. 9). Inse sclavii intre sêne inchia casatoria valida. (Bened. XIV de s. d. IX, 10. 3.)

4) Acést'a regula are valóre numai unde mai sustá sclaví'a, nu inse sí la noi. Caus'a ce o produce pravil'a la inchiarea casatoriei dintre sclavi sí eliberati, e delaturarea suspitiunei ce s'ar' poté deduce din trecutu. Conf. Cp. CXCVII.

atinse se p^ote convalidá, — déca partea însielata 'si dá consensulu succesivu, dupa descoperirea erórei, pentru-cà acestu impedimentu este de natur'a dreptului privatu; nu schimba inse in caracterulu lui impregiurarea, cà provine erórea din însielatiunea intentiunata prin altulu, séu sî numai din vin'a celui însielatu.¹⁾ Alt'cumu descoperindu-se erórea numai intre casatoriti, consensulu sî-lu potu renoi sî fara alte formalitati numai intre sêne, ér' venindu la publicitate, are se se reinnoésca dupa form'a tridentina in locurile unde obliga acést'a. In tóte alte casuri beseric'a apuséna sustiène validitatea casatoriei inchiate.

Legile civili inca variéza in acestu punctu. In patri'a nóstra nimicesce casatori'a numai erórea in persóna nu sî cea in cualitatîle accidentali ale persónei, éra in partea austriaca dupa §. 57 din legea civile sî erórea in cualitatîle persónei, ba dupa §. 58 sî 121 sî impregnarea sponsei prin altulu.²⁾

(Va urmá.)

J. Papiu.

BCU Cluj / Centru de Cercetare si Educatie / University Library Cluj

Preotulu in scaunulu marturisirei.

Tribunalele omenesci suntu aspre, cá se p^ota tîné societatea omenésca in ordine sî pace, ele veghiéza cu atentiune seriósa, óre pazescu-se legile? pentru ace'a pedepsescu pre criminalisti, ér' pre nevinovati i apera sî absolve. — In modulu acest'a contribue multu la moralitatea omului esternu! dar' influent'ia loru nu se p^ote estende la indreptarea omului internu. Fric'a ce o insufla ele potu retîné pre omulu consumatu de foculu resbunarei, cá se nu-si peteze mânilé in sângele de-aprópelui; dar' tóte tribunalele colectivulu luate nu potu insuflá nece odata iubire catra acel'a, pre care cinev'a 'lu uresce din tóta anim'a. Isusu Christosu cunoscù bine acést'a stare trista a omului, de ace'a institui unu tribunalu cu totulu de alta natura, ce pâna atunci nu erá cunoscutu lumei: tribunalulu sufleteloru, s. marturisire.

¹⁾ c. 26 de spons. ²⁾ Conf. sî Landrecht pentru Prusi'a. P. II. 2. §. 40.

Si ce e de miratu! Isusu Christosu nu voî se presiédia acestui tribunalu, ci si-a pusu unu altu judecatoriu in loculu seu; sî de-sî s'ar' paré cà pretende demnitatea lui D.-dîeu, cá se fia representatu prin creaturile cele mai curate sî mai sublimate, totu-si nu-si luà representante dintre angeri, ci dintre ómeni; alese unu omu, care cunósce debilitatile frátiloru sei si consênte cu miseri'a loru, unu omu nascutu cu pasiuni sî inclinari rele, unu omu, care in decursulu vietiei s'ale chiar' asîa, séu póte mai multu decâtu fratii sei a potutu pecatú; acestu omu pre care D.-dîeu l'a pusu in loculu seu la tribunalulu iubirei, acestu omu, carui'a i-a promis D.-dîeu ai comprobá in ceriu sentintîele, ce le va dictá elu pre pamêntu e: Preotulu. Deci cari suntu oficiele preotului in scaunulu marturisirei? Oficiele sî detorintîele preotului suntu mari sî infricosiate, anume:

1. Preotulu in scaunulu marturisirei e mai antâiu parentele peccatosului. Acestu nume i-lu dà insu-si peccatosulu, cându se apropia de dîensulu dicîndu: „binecuvênta parente!“ prin urmare preotulu inca de mai inainte trebuie se se nesuiésca a convinge pre penitente despre abundantîa misericordiei divine sî despre sêmtîemintele s'ale cá parente, precum sî despre compatimirea lui Isusu Christosu care vení in lume se mântuésca pre cei peccatosi „pentru-cà n'am venitu se chiamu la penitentîa pre cei drepti, ci pre cei peccatosi“ díce Mant. la Marcu 2, 17. Increderea fiésca, cu care peccatosulu se apropia de judecat'a divina, numele de parente cu care agraesce pre preotu, sinceritatea, cu carea depune marturisirea gresîeleloru s'ale: — tóte acestea suntu de ajunsu spre a trezí in inim'a confesariului sêmtîemintele celea mai blânde catra penitente, a-i insuflá iubirea curata, ce are unu tata catra fiulu seu, sî indurarea, ce o are unu parente vedîéndu lips'a fiului seu.

Dar' de unde vine, de unii uita asîa curêndu acést'a detorintîa? Fara indoiéla de acolo, cà nu cauta cu ochii credintîei la penitente; pentru-cà in ochii credintîei avutulu sî seraculu, invetîatulu sî neinvetîatulu intru-o forma suntu fii lui Domnedîeu. — De ací se esplica: cà preotulu, care nu e deplinu petrunsu de demnitatea chiamarei s'ale, si nu lucra cu Spiritulu celu adevératu alu credintîei, face

esceptiuni uritióse, despre cari vá dá séma inaintea Parentelui cerescu. Primesce anumite persóne cu bunatate, vorbesce cu ele cu tóta caldur'a, finetǎa parentésca; pre altii i primesce cu recéla sí vorbesce catra ei in unu tonu aspru, care li sfasia anim'a; atare preotu uita cá e parente! Suntu inse casuri cându confesariulu e silitu se arete penitentelui detorintǎele, ce nu le-a cunoscutu séu le-a cunoscutu reu, sí pentru ace'a i vorbesce mai apesatu; dar' cáta grigǎa sí eru-tǎare trebue se aiba omulu sí in atari casuri, cá se nú va-teme pre penitente! cáta prevedere (prudintǎa), cá se nu-i amarésca anim'a, ce de comunu i inadusǎe sântǎemintele aduse cu sene la scaunulu marturisirii sí ast'felu capeta antipatǎa, disgustu sí teróre de marturisire. Mai multa prudintǎa pastoralá sí iubire de parente trebue se desvólte preotulu, cându i vinu pecatosi intinati cu fara-de-legi mari, avéndu grigie, cá se nu arete semne de despretǎuire, cí se-lu ajute pre peccatosu a se poté scóte din starea cea de compatimitu, se-i usǎureze marturisirea peccatorulu, se-lu instrueze, sí totu reulu se-lu ascrie mai multu tentatoriului sí debilitatǎei proprie, sí asǎ se-i puǎa inaintea ochiloru sperarea intru iertarea peccatorulu. Cautati la Isusu Christosu! cu cáta bunavointǎa primí pre peccatosii cei mai mari, nece unu cuventu aspru nu esí din gur'a Lui! Acest'a e esemplulu sí prototipulu nostru!

2. Preotulu in scaunulu marturisirii e medicu, D-dǎeu l'a tramisu cá se vindece ranele cele adénci ce le face peccatulu in sufletu, — elu face minuni, trezesce morti, pentru cá omulu e mortu in statulu peccatulu — „care nu iubesc, remáne in mórte.“ (I. Joanu 3, 14.) Domnedǎeu a imbracatu pre preotu cu potere de a inviá pre peccatosu, ai redá viétǎa gratiei ce i-a rapitu-o peccatulu, sí in momentulu candu es-prima cuvintele absolutiunei, póte díce cu bucuria nespusa: „mortu a fostu si a inviatu.“ (Luc'a 15, 24.)

Dar' cari suntu detorintǎele unui medicu? Mai antâiu trebue se cunósca morbulu sí starea morbosului, de care are se grigǎesca. Ast'felu preotulu trebue se aiba atentiunea cea mai incordata la ascultarea marturisirii, pentru-cá fara de marturisire, cum ar' poté cunósce morbulu, ce are se-lu vindece? A dóu'a mediculu are se prescrie medicamentulu corespundǎetoriu naturei morbulu sí a pacientulu; cáci déca

ar' prescrie pentru diverse morburi totu acele medicine, ar' trece de nebunu. Chiar' asia e sí cu confesariulu. Elu trebuie se-si intocmésca medicamentele spirituali dupa diversitatea morburiloru sufletesci; acele sfaturi, admonitiuni sí canóne nu se potu dá toturoru in o forma.

In urma mediculu trebuie se previna recidiv'a, sí pentru ace'a prescrie reconvalescentulu pre câtu-va tēmpu o anumita ordine de viétŕa. Preotulu sí ací trebuie se aiba grígŕe, cá nu e bine totu-de-a-un'a a incarcá pre penitente cu exercitie lungi de penitentie; prin urmare se nu iee in nume de reu, déca câte unu fidelu din cându in cându consulta sí pre altu medicu spiritualu.

3. Preotulu in scaunulu marturisirei e *Invetŕiatoriu*. Ce scientŕa trebuie se posiéda preotulu spre a ascultá marturisirile? ni-o spune s. Alfonsu dŕcúdu: „Afirmu, cá se afla in statulu osendirei acelu confesariu, care fara scientŕa suficiente se espune la ascultarea marturisiriloru.“ Acésta sentintŕa teologica se baséza pre cuventele s. Scripturi: „buzele preotulu voru pazí sciintŕa sí lege voru cercá din gur'a lui.“ (Malach 2, 7.) Prin urmare confesariulu trébuie se aiba tóta scientŕa teologica, cá se póta resolví indata casurile comuni; ér' in casurile mai grele sí esttraordinarie se-si scie reservá judecat'a spre a cercá dificultatŕile sí fiendu lipsa a consultá pre teologii esperti. Déca ar' afirmá cinev'a cá cunoscintŕa principiiloru universali ar' fi de ajunsu la ascultarea marturisiriloru sí deciderea toturoru casuriloru, unulu cá acel'a s'ar' insŕelá fórte; pentru-cá ace'a e numai unu pretextu de a-si escusá lenea, carea inaintea lui D.-dŕeu nu o póte justificá. Deci noi suntemu detori a instruí pre penitenti, despre ace'a ce trebuie se scie cá se capete absolutiune, cum se cuvine, despre detorintŕele lóru sí despre midŕlócele de a traí conformu prescrieloru s. *Religiuni* sí a-si salvá sufletele.

4. In urma preotulu in scaunulu marturisirei e *Judecatoriu* sí cá atare are de a implení un'a datorintŕa dupla: adeca se investigeze lucrulu, apoi se judece.

Spre a cunósce lucrulu e de lipsa a ascultá cu atentiune persónele participante. In tribunalulu marturisirei penitentele e totulu; elu actorulu, inculpatulu sí martorulu; preotulu dar' numai pre elu trebuie se-lu asculte, — „crenden-

dum est poenitenti tam pro se, quam contra se loquenti.“ Prin urmare preotulu sî-ar' cunosce reu detorintî'a, déca nu ar' voi se dee nici unu credîmentu penitentelui, pentru-cà e informatu altu-cum dela unele persóne, cari se ocupa prea multu cu conscientî'a altor'a.

A dóu'a judecatoriulu are se intrebe pre vinovatu, dar' cu multa prudintîa sî reserva, trebue se conduca pre penitente la spunerea adevêrului, pentru-cà fórtè multe suflete se periclitéza din caus'a întrebãrilor puse fara prudentîa.

In urma preotulu are se dicteze sentintî'a. In codicele tribunalului divinu numai o sentintîa se afla: preotulu póte absolvá dar' nu póte condamná. Judecat'a o póte amêná, dar' nu e consultu a o amêná pre tempu indelungatu, déca penitentele e in stare receruta la primirea absolutiunei; pentru-cà gratî'a sacramentului 'lu va intarí in tentatiuni, pre cându fara de gratî'a legata de absolutiune va fi espusu la dese recaderi.

(P. M. Colom.)

Basiliiu Ratiu
vicariulu Fagarasiului.

BCU Chişinău / C. I. Library Cluj

Predice pe Serbatórea santeloru Rosalie.

I.

„Sî s'au implutu toti de Spiritulu Santu.“
Fapt. Ap. II. 4.

Cincidîeci de díle trecura dela invierea Domnului N. Is. Christosu, dela acea intemplare gloriósa, carea aduse spaima ostasiloru, puse in uimire pre carturari sî farisei, — umplù de bucuria pre apostoli sî puse fundamentu neresturnaveru religiunei nóstre — Basericeii nóstre prea sante.

Dupa invierea s'a Dlu N. Is. Christosu in 40 de díle se aretà mai de multe-óri apostoliloru sei, cari, prim'a óra se inspaimentara, apoi convingîndu-se despre adevêru, se umplura de bucuria.

Isusu petrecù mai de-multe-óri, adeca mai in multe rînduri cu dînsii si-i invetîa, cà ce au ei de a face, pentru pentru latîrea imperatîei lui D.-díeu pre pamentu.

La 40 de díle, î-i scóse in muntele oliveloru sî repetîndu-si inca odata promisiunea s'a: cà li va tramite unu

altu Mângaitoriu — pre Spiritulu adevărului, in presint'ă tuturor'a, se inaltă la ceriu.

Si adi I. A., in d'f'u'a a cindiecea dupa invierea, sî a diecea dupa inaltărea lui Isusu la ceriu, — adi 'si implinî Isusu promisiunea s'a. — Tramise pre Spiritulu Santu asupr'a apostoliloru sei, cá acest'a se remâna cu Baseric'a s'a pana la capetulu lumei.

Daruri nemarginite a adusu Spiritulu Sântu, I. A. ! pentru mam'a Baserica sî pentru noi.

Si eu intru acést'a sânta dî de bucuria a pogorirei Spiritului sântu, vinu a ve aretá in câte-v'a cuvinte, cá ce daruri a adusu Spiritulu sântu pentru Baseric'a s'a sî pentru noi toti ?

Fíti — ve rogu — cu luare aminte !

Éra Tu Spirite sânte, luminéza-mi mintea mea, cá se vestescu adevărurile T'ale d.-d'iesci — eterne spre edificarea sufletésca a iubitîloru mei ascultatori.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Daruri nemarginite a adusu Spiritulu sântu adeca a trei'a persóna d.-d'iesca pentru mam'a nóstra Baserica.

Séu, de unde se póte esplicá latîrea cu atát'a repediune a Basericeii lui Chr. pre intréga faç'ă pamentului ? De unde, cá inaintea aloru 12 pescari simpli sî neinvetiati, se frangu sî restórna tóte argumintele scientifice — tóte scientiele philosophiloru pagâni ? De unde, cá invetiatur'a loru se latîesce indata dela inceputu in butulu toturorur inchisoriloru, batailoru, tortureloru, sî mortiei celei mai crâncene, dictate tóte aceste asupr'a basericeii celei dela inceputu micutîe ?

Sî ea, cá grauntîulu de mustariu, care e fórte micutiu in sine luat, inse se preface in arbore potinte, in ramurile carui'a, 'si afla adapostu sute sî mii din paserile ceriului : ea cresce in putere, se latîesce in tóte partile paméntului cuprindîendu in sênulu seu fericitoriu singurateci sî natiuni, ginti sî popóra !... De unde tóte acestea ? De acolo, I. A. cá Spiritulu sântu, a trei'a persóna domnedieésca — deun'a fientia, putere sî domnedieire cu Tatalu sî cu Fíiulu a fostu sî este de faç'ă in baseric'a intemeiata decàtra

Mântuitoriulu nostru Is. Christosu. Elu cu puterea s'a domnedîeasca a lucratu prin acei pescari simpli lucrulu maretiu, care a straformatu lumea.

Si acestu Spiritu sântu, adi a descinsu asupr'a santi-loru apostoli.

Eráu toti apostolii coadunati la unu locu — precumu ni spunu „Faptele Apostoliloru“ — sî éta de-odata se facù unu sunetu cá de suflare silnica (viforu) si umplù tóta cas'a ace'a unde eráu ei coadunati, sî se aratara limbi impartîte cá de focu asîediându-se asupr'a unui fiesce-carui'a din apostoli: — sî s'au implutu toti de Spiritulu sântu.

Sî ce se vedi, I. A.!? Dóra apostolii, suntu ei fricosi mai multu, cá mai inainte la patimele Domnului, cându toti 'lu parasira pâna la unulu? Dóra se mai inchidu ei in casa de fric'a jidoviloru, cá dupa invierea Domnului in dîu'a Pasciloru? Oh, ba nu! Ci pasîescu inaintea popóreloru coadunate din tóte partîle lumei in Jerusalimu sî inceptu a predicá adeveturile eterne ale lui D.-dîeu, — a predicá pre Isusu Celu Crestignitu sî inviatu din morti!... Popórale de diferite limbe î-i asculta cu uimire audiëndu-i vorbindu in limbele loru, pre cari apostolii nu le invetiase nici-odata. Sî aci bine se ni insemnamu, I. A.! — la un'a sêngura predica a Sântului Petru in dîu'a Rosalieloru se întórsera 3000 de suflete la Religiunea lui Christosu sî se botezara. Apostolii nu se mai temeáu de sinedriu — de carturari sî farisei, ci li spuneáu verde acestor'a sî in faci'a multîmei popóreloru: „pre Isusu Nazarineanulu voi l'ati omorîtu, pre acestu Isusu l'a inviatu D.-dieu, a carui'a noi toti suntemu marturii, dreptu-ace'a cu drépt'a lui D.-dîeu inal-tîându-se sî promisiunea Spiritului sântu luându dela Tatalu, a turnatu acést'a, care acumu voi vedeti sî audîti! 1)“

Sî acést'a vestire — predicare — a apostoliloru cu resultatulu de 3000 de crestini noi re'ntorsi, erá numai in-ceptulu latîrei religiunei lui Isusu pre pamêntu. Religiunea lui Isusu de ací inainte inceptù a-si luá aventu mai puternicu in latîrea s'a prin sântii apostoli, precumu erá predîsu prin

---

1) Fapt. Ap. II. 22, 23, 32, 33.

profetulu Davidu: „In totu pamentulu au esítu vestirea lorú sî la marginile lumei cuvintele lorú!“¹⁾

Dîca cine ce va dîce, I. A.! aci Spiritulu sântu a lucratu cá D.-dîeu puternicu!...

Darulu antâiu dara I. A.! adusu pentru mam'a Baserica de Spiritulu sântu, fû darulu limbelorú, datu apostolilorú, încátu pre ei î-i pricepeáu tóte popórale se fi fostu ele de ori sî ce limba

Cátu de greu ni este nóue, I. A., a ne întielege cu de acei ómeni, cari nu ni pricepu limb'a, nóstra, sî nici noi pre cea a lorú! Numai priu semne de nu vomu poté devení la cev'a întielegere cu dînsii, sî sî acea întielegere, va fi fórté deplorabila.

Acum'a apostolii aveáu de a vestí Evangeli'a la tóte popórale de tóte limbele coadunate in Jerusalimu, de-sî ei nu li invetiásera limbele acelor'a nici-odata. Sî ce minune?! Fie-care poporu 'si aude limb'a s'a din gurile sântilorú apostoli pronunçiându-se in acea limba a s'a, aude invetiatur'a frumósa despre Christosu celu restignitu sî inviatu — cá unu Domnedîeu adevératu, Spiritulu sântu lucrá aci, a trei'a persóna domnedîeésca cu darulu seu nemarginitu.

Unu altu daru fû, I. A! stramutarea cea mare facuta in apostoli. Ei din barbati fricosi, de-odata devenira cei mai curagiosi. Din pescari simplii sî neinvetiati, devenira mai puternici in cuvêntu decátu toti oratorii întielepti ai pamêntului. — Aci nu e de lipsa se ne provocamu la sânt'a Scriptura, nu, ci la unulu din duşmanii cei mai mari ai lui Chr. sî a domnedîirei acestui'a. — Straus, unu omu invetiatu fara de D.-dîeu, dîce despre acést'a stramutare in-templata in apostoli, cá: „un'a mintîuna inventata de-câtra insisi apostolii despre invierea lui Isusu, nu a potutu fi in stare a indemná pre apostoli atátu de ageru, cá acesti'a făçia cu pericle de mórte, se vestésca atátu de curagiosi sî cu atât'a statornicia invierea lui Isusu“ — „sî cu dreptu cuvêntu“ — continua acestu atheistu — „accentuéza apologetii crestini acésta stramutare puternica — acésta trecere a apostolilorú din cea mai mare descuragiare, in carea

¹⁾ Psalm. XVIII, 4.

cadusera ei la patimele și mórtea lui Isusu — in celu mai mare entusiasm, cu care vestescu ei in dâu'a Rosalieloru pre Isusu celu restignitu și inviatu din morti, acést'a nu se póte esplicá nici decum, déca numai nu vomu presupune, cá in acelu restêmpu (dela patime pâna la Rosalie) de siguru s'a intemplat cu apostolii unu cev'a extraordinariu, unu cev'a, ce i-a convinsu pre acést'a pe deplinu, cá Isusu celu restignitu, éra traiesce."

Da! S'a intemplat I. A! Apostolii primira Spiritulu Santu. Acést'a lucrá intru ei cu darulu seu D.-dîescu. Acést'a li dadú curagiulu, puterea, întieptiunea, zelulu și constant'a, cá ei, pâna la celu din urma picuru de sange se se lupte pentru Evangeliu.

Inse I. A! Spiritulu Santu, nu numai pre tempulu apostoliloru a fostu de față in baseric'a lui Isusu, ci elu a fostu de față și de atunci încóce intru tóte tempurile, este de față și acum'a și va fi de față pâna la capetulu lumii.

Și óre ce daruri vérsa elu asupr'a bisericei intemeiate de Isusu? — O invét'ia pre acést'a o santiesce și o gubernéza intru unu modu nevedítu.

Ace'a vi-o-amu explicatu, I. A! cu o alta ocaziune, cá su numele de: baserica, nu se întielege numai baseric'a acést'a — de pétra seu de demnu — ci se întielege și crestinatatea intemeiate de Isusu, seu societatea nóstra a toturoru crestiniiloru depre intréga față pamêntului și inca impartita in dóua: in baseric'a ascultatória, cari suntu credintiosii mireni și in baseric'a invetiatória, cari suntu: Pontificele Romanu, Episcopii și Preotii. Aci chiar' despre acést'a din urma baserica este vorba.

Amu dîsu cá Spiritulu sântu pre acést'a baserica o invét'ia. Acestu adevéru ni-lu aréta insusi Isusu dîcîndu: Spiritulu celu santu, pre care 'lu va tramite Tatalu intru numele meu, acel'a ve va invet'ia pre voi tóte!"

Ce fericita este mam'a Baserica și ce fericiti sunteti voi I. A! cari aveti unu invetiatoriu atátu de santu, atátu de întieptu și atátu de puternicu, — aveti de invet'iatoriu și luminatoriu in lucrurile credintiei pre insusi Spiritulu santu — pre însusi Domnedíeu!

Dela Spiritulu sântu urméza ace'a, cà invetiatur'a mamei biserice in lucrurile credint'ei, nu s'a stramutatu nici odata, ci e totu ace'a-si, pre carea o-a vestitu insusi intemeiatoriulu biserice, insusi Dlu nostru Isusu Christosu si o-a lasatu apostoliloru — adeca biserice s'ale spre latire mai departe. Mam'a biserica n'a suferitu si nu suferi in acést'a invetiatura nici o stramutare si nici o innoire, ci a isbitu si isbesce cu necrutare cu anatemele s'ale detunatorie in toti innoitorii, fie acei'a ori si cine!

Si déca vomu socoti acum'a, cà in lucrurile credint'ei, numai un'a invetiatura póte fi adevrata si nu dóue séu trei, cari 'si contradicu un'a altei'a, numai un'a, carea totu-de-a-un'a e nestramutata precumu si D.-dieu este nestramutatu; si déca vomu socoti cà numai in sânt'a nóstra biserica se afla invetiatur'a lui Isusu nestramutata asié, precum o-a lasatu elu pre pamentu; atunci érasu potemu eschiamá cu bucuria, oh câtu de fericiti suntemu noi, cari ne aflamu in sênulu acestei mame biserice càci aci'avemu invetiatur'a cea adevrata a lui Isusu, carea ne va duce la fericirea raiului.

Amu disu a dóu'a óra, cà Spiritulu santu, santiesce biserica a lui Christosu, adeca ne santiesce pre noi pre toti. Si cum? S. Augustinu dice: cà ce'a-ce este sufletulu in trupu, ace'a este Spiritulu santu in biserica.

Si ce este, I. A! sufletulu in trupu? Elu este data-toriulu de viétia a trupului, càci trupulu numai pâna atunci traiesce, pâna cându petrece sufletulu in trênsulu; si indata ce a esitu sufletulu din trênsulu indata a gatatu si cu viétia si cu lucrurile s'ale. Si ce lucruri minunate lucréza sufletulu in trupu! Séu cui avemu de a ni multiamí mintea nóstra I. A! intieptiunea nóstra, priceperea si judecat'a nóstra, fara de cari nu ni-amu sci guberná viétia? Cui avemu de a multiemí atâtea scientie maretie, atâtea lucruri grandiosa, cari aparu cá nisce minuni inventate de mintea omenésca, cui? Déca nu sufletului! Chiar' asié si in biserica, cui avemu de a multiemí darulu — santieni'a in sântulu botezu, in sântulu miru, in sânt'a Eucharistia, in sânt'a marturisire, in sânt'a ungeré depre urma, in sânt'a

preotîa sî in sânt'a casatoria, cui? Spiritului Sântu. Episcopulu sî preotulu, numai le administréza pre aceste Sacramente, inse darulu — santîeni'a li-o dà Spiritulu sântu.

Sî oh, câta fericire ni aducu noue aceste sânte Sacraminte acum sî aici pre pamentu!

Botezulu ne introduce in sânt'a baserica, spre a fi cultivati mai departe. — Mirulu ne intaresce de ostasi ai lui Christosu. — Eucharisti'a ne nutresce spre viétia eterna. Marturisirea ne impaca cu Domnedîeu. — Ungerea depre urma ne consoléza sî intaresce intre slabitiunile morbului. — Preotîa ni dà luminatori — pastori sufletesci. — Casatori'a? Ea e fundamentulu familiei, a natiunei, a societatiei omenesci, a stateloru sî popóreloru!....

Sî catra acestea, I. A.! cugetati inca, cà prin aceste Sacraminte, sufletulu nostru curatu sî sântu va ajunge in ceriu — la Domnedîeu, oh noi fericitii, cari avemu unu sântîtoriu cá Spiritulu Sântu!

Amu dîsu a trei'a óra, cà Spiritulu Sântu gubernéza Baseric'a. Déca privimu I. m. intr'o casa privata sî vedemu acolo ordu bunu sî frumosu, vedemu cà toti membrii, acelei'a cu micu cu mare 'si implinescu detorintîa s'a: indata suntemu convinsi, cà acolo gubernéza unu capu intîleptu.

Sî acum'a, unde in lume vedi unu ordu mai frumosu, decátu chiar' in sânt'a baserica?

Baseric'a este latita pre intréga façîa paméntului. Mii sî milióne de credintîosi se cuprindu in sênulu ei — popóre de deschilinite limbe sî natiuni. — Sî totu-si, aceste mii sî milióne diferite din locurile cele mai indepartate preste tîeri sî preste mari, au un'a sî ace'a-si alipire, un'a si ace'a-si iubire catra capulu lor vedîutu. — Acést'a s'a doveditu in decursulu toturoru tîmpuriloru sîs'a doveditu eclatantu, chiar' in tîmpurile nóstre.....

Unde? Sî in care secta religiunara mai vedi acestu ordu frumosu? Nicairi pe façîa paméntulu, numai in baseric'a nóstra, semnu, cà aci gubernéza o potere mai inalta, decátu omenésca! — Isusu, cá intemeiatoriulu basericeii, este capulu nevedîutu alu acelei'a sî elu o sî gubernéza intru

unu modu nevedîtu inse prin Spiritulu sântu, care purcede dela Tatalu sî dela Fiiulu.

Cumcâ Spiritulu sântu guvernéza baseric'a, óre de lipsa e, cá se vi-o documentezu acést'a din Sânt'a Scriptura? Apostolii din Jerusalimu, scriendu ordinatiuni supusiloru sei credintîosi se folosira de espresiunea: „câ s'a pârutu Spiritului sântu sî nóue etc.“¹⁾ Éra S. Pavelu Apostolulu scrie mai mariloru basericei din Efesu precum urméza: „Luati dara aminte de voi sî de tóta turm'a, intru carea Spiritulu sântu va pusu pre voi episcopi, cá se pasceti baseric'a lui Domnedíeu, pre carea o-a câscigatu cu sângele seu!“²⁾

Fericiti noi I. A. cari avemu unu gubernatoriu atotupotinte — pre Spiritulu sântu, càci acést'a ne va conduce la fericirea menita nóua.

V'amu aretatu dara ce daruri a adusu Spiritulu sântu pentru apostoli — pentru mam'a baserica: darulu limbeloru, stramutarea mare in apostoli din descuragiare in entusiasm sî latírea puternica a basericei intemeiate de Christosu pre intréga faç'a pamentului in butulu tuturoru obstac-leloru (pedeciloru) puternice; v'amu aretatu sî ace'a, cà Spiritulu sântu sî acumu invétiá baseric'a, de ací invetiatur'a ei e nestramutata sî adeverata; santiesce baseric'a, prin Santele Sacraminte; guvernéza baseric'a, de ací ordulu celu bunu prin care vomu ajunge la fericire. Nu ni remane alt'a decâtu, remanêndu totu-de-a-un'a fii credintîosi ai basericei se ne rogamu: Spirite sânte Domnedíeule, fí cu noi intru tóte dílele vietíei nóstre, luminéza-ne, sântíesce-ne sî ne condú la fericirea eterna, cá acolo se ne inchinamu Tie d'impreuna Tatalui sî Fíiului, Treimei celei de o fientiá sî nedespártíte in vecii veciloru. Aminu.

Vasiliu Criste
preotulu Sarvadului si alu
Taşnadului.

---

¹⁾ Faptele Ap. XV. 28. — ²⁾ Fapt. Ap. XX. 28.

II.

Pocaiti-ve și se se boteze unulu fiesce-
care dintre voi in numele lui Isusu Christosu
spre iertarea peccatoru și ve-ti luá darulu
Spiritului Sântu. Fapt. Apost. c. 2. v. 38.

Astadi serbamu I. m. dîu'a in care dupa promisiunea
Mântuitoriului nostru a venitu Spiritulu Sântu preste S.
Apostoli și le-a datu potere se pasiésca cá vestitori ai in-
vetiaturei d.-dîeescului loru maiestru. — Ei au vestitu acést'a
invetiatura pre fața inaintea unei multîmi nenumerate de
ómeni din tóte limbile paméntului, care a fostu venitu in Jeru-
salimu la serbatórea Rosaliilor; in acelu Jerusalimau unde
mai inainte cu sîapte septemâni invetiatoriulu loru a fostu
pedepsitu cu o mórte rusinósa cá celu mai mare facatoriu de
rele. Poterea loru cea cerésca a sî facutu cu acésta oca-
siune un'a dintre celea mai mari minuni ce s'au intêmplatu
cându-va. — Ei cari eráu in mare parte pescari neinvetiati
și neinsemnati au vorbitu de-odata in nisce limbi, pre cari
ei nu le-au fostu cunoscutu mai inainte, asîa încátu fie-care
streinu ce a venitu la acésta serbatóre i-a potutu intîlege
in limb'a lui propria. — Mirarea erá fórte mare — De-
odata incepù s. ap. Petru cá celu dintâiu dintre apostoli a
vorbi sî dupa-ce elu le-a aretatu Judeiloru nedreptatea ce
ei au facut'o fața de mântuitoriulu nostru Isusu Christosu
ei numai decátu au sî sêmțitu dorerea sî neliniscea parerei
de reu sî intrebara: „fratîloru ce avemu se facemu?“ Petru
luà éra-si cuvêntulu sî le díse: „pocaiti-ve sî se se boteze
unulu fiesce-çare dintre voi in numele lu Isusu Christosu
spre iertarea peccatoru sî ve-ti luá darulu Spiritului Sântu.“
— Trei mii de ómeni au sî facut'o acést'a numai decátu
sî in tóta dîu'a se mai adaugeáu mai multi la ei.

Iubitiloru! Déca ar' fi S. ap. Petru intre noi sî déca
ne-ar' face atenti asupr'a peccatoru prin cari ne despartemu
de D.-dîeu, sî devenindu nelinisciti l'amu intrebá: „ce avemu
se facemu?“ De buna séma ne-ar' dá sî nóue responsulu:
„faceti penitintîa!“ Pentru-cá penitintîa este neapratu de
lipsa spre redobêndirea gratiei lui D.-dîeu sî a daruri-
loru Spiritului Sântu ce le-amu piêrdutu prin peccate. — Ne-

smintitu iubitoru se sî facemu acésta penitintîa! Cine este acel'a dintre noi carele se nu dorésca pre Spiritulu Sântu? Cáci dela elu avemu tóte, fara elu nimica. — Elu ni s'a impartasítu prin botezu sî a voitu se remâna intotu-de-a-un'a la noi. — Déca noi amu facutu pecate grele atunci noi in-sine l'amu departatu dela noi. — Cáci elu nu póte locuí din caus'a sântîeniei s'ale la peccatosi. — Déca delaturamu acést'a pedeca, atunci elu bucurosu se reintórce éra-si la noi. — Totu ce poftesce dela noi este o vointîa buna; acést'a apoi o sî poftesce fara de nici o indurare. — Penitintîa inse este dorerea pentru pecatele facute sî schimbarea vointiei nóstre celei rele in o vointîa mai buna! — Cu o frica mare serbamam noi asiadara acésta serbatóre de astadi sî déca acésta serbatóre ne aduce aminte de penitintîa, acést'a se o sî facemu!

Iubitíloru! Lips'a penitintii sî a intórcerei animei nóstre dela reu la bine, cá se dobêndimu éra-si grati'a lui D.-dîeu se póte cunósce din ins'a-si firea acestui lucru. — Unu peccatu greu consta in departarea de buna voia a animei de catra D.-dîeu. — Peccatosulu intórce spatele lui D.-dîeu, se departa dela D.-dîeu, fuge de D.-dîeu, despretîuesce grati'a lui D.-dîeu. — Déca voiesce se primésca éra-si cev'a dela D.-dîeu, déca voiesce se ajunga éra-si in posesiunea gratiei despretiuite este de lipsa cá elu se se reintórca éra-si la D.-dîeu. — Acést'a insemnéza cu alte cuvinte, cà elu trebuie se se intórca sî se faca penitintîa. — Mai departe: D.-dîeu pentru sântîeni'a s'a uresce peccatulu sî pre peccatosu. — Déca acést'a ura are se inceteze, atunci mai'nainte de acést'a, peccatosulu insusi trebuie se inceteze a mai fi peccatosu; — pentru-cà D.-dîeu nu incetéza sî nici nu póte incetá de a fi santu sî a nu urí peccatulu sî pre peccatosu. — A incetá de a mai fi peccatosu; a-ti paré reu de peccatu sî a nu face mai multu peccate insemnéza a face penitintia sî a te intórce. — Este de lipsa asiadara cá peccatosulu se faca penitintîa, déca elu voiesce cá D.-dîeu se incete de a-lu mai urí sî a-lu despretíuí sî se-i fie éra-si induratoriu.

Au dóra cugeta cinev'a dintre voi Iubitíloru, cá D.-dîeu póte se aiba placere in vre-unu peccatosu? Amaru se in-siéla unulu cá acel'a! Cáci nu se póte iubítíloru cá vre-unui

parinte se-i placa de fiulu seu celu destrabalatu, déca acest'a nu-si va schimbá viéti'a nici-odata! Nu! Chiar' asía sí D.-dieu parintele nostru alu tuturoru! Elu judeca tóte dupa adeveru elu vede sí cunósce pre ómeni ce'a-ce ei intr'adeveru sí suntu! Ar' fi o adeverata defaimare déca amu sustiêné cá D.-dieu ar' poté se se impreune cu cei rei. — Cáci ceriulu constá in unire nemijlocita cu D.-dieu — Nici-odata Domnedieu nu poté cá se primésca pre cei rei in ceriu! — Nimicu ce este necuratu adeca nimicu ce este cu pecate nu poté se între in ceriu! — Unu parinte poté cá se suferé in cas'a s'a pre fiulu seu celu destrabalatu; chiar' asía suferé sí Domnedieu pre cei rei pre pamêntu: inse acolo susu in ceriu unde nu este numai lumina, nici o umbra, numai santiénie, elu nu-i poté suferí.

Voi vedeti asiadara limpede, Iubitiloru, cá este de lipsa cá peccatosulu se faca penitintia sí se se întórca, déca vrea se redobêndésca éra-si grati'a lui D.-dieu. — Chia: sí D.-dieu ne spune lamuritu cá se facemu penitintia prin cuvintele Mântuitoriuu nostru cá: „déca nu ve-ti face penitintia voi toti de-o potriua ve-ti morí!“ Ast'feliu a graitu sí S. ap. Petru la serbatórea Rosaliiloru in baseric'a din Jerusalimu catra Judei: „faceti penitintia sí ve întórceti cá se se stérge peccatele vóstre.“ — Adese-ori a provocatu Isusu iubitiloru mai 'nainte de venirea lui pre pamêntu prin profeti pre poporulu lui Israilu prin cuvintele: „Faceti penitintia; déca faceti penitintia atunci D.-dieu va fi vóue înduratoriu!“ Mai inainte de ce a venitu pre pamêntu a tramisu pre S. Joanu Botezatoriuu cá se induplece pre poporulu jidovescu la penitintia. — Elu n'a predicatu alt'-ceva decâtu penitintia; botezulu lui a fostu botezulu penitintii! In urma a pasitu insusi Isusu cá invetiatoriu sí inceputulu invetiaturei lui a fostu: „faceti penitintia, cáci a venitu imperati'a lui D.-dieu.“ — Totu acest'a a fostu contiênutulu tuturoru predicariloru lui in decursu de trei ani; dupa mórtea Mântuitoriuu nostru Isusu Christosu totu asía s'a predicatu sí se predica „cá se faceti penitintia!“ Cátu de adese-ori nu a indemnatu ss. apostoli pre ómeni cá se faca penitintia, se-si imbunésca animele, fara de care nu se poté dobêndí imperati'a lui D.-dieu!

Din acestea cuvinte vedeti fara indoiéla limpede iubiteloru, cá este neincungíuratu de lipsa cá se faceti penitintia cá se poteti redobândi grati'a lui D.-dieu! De-ace'a déca amu pecatuitu greu carev'a trebuie s'eu se abdícemu de grati'a lui D.-dieu s'eu se urmamu cuvintelorú s. scripturi: „intórceti-ve la Domnulu s'eu parasiti pecatele vóstre!“ Asíadara déca voimú se ne impreunamu éra-si cu D.-dieu trebuie se ne lapedamu de pecatele nóstre; de-ace'a s'eu díce D.-dieu cá: „déca te vei intórce, atunci eu te voiu intórce s'eu vei stá inaintea feçei mele.“ Fara de ajutoriulu seu noi nu ne potemu intórce, dara fara conlucrarea nóstra propria inca nu. — Pentru-ace'a iubiteloru celu nedreptu dintre voi se incete a mai face nedreptate, celu resbunatoriu se incete de a-si mai resbuná, celu neinfránatu se incete dela neinfránarea s'a s'eu se fie cu totu adinsulu impaciuitoriu s'eu infránatu: atunci D.-dieu i va ajutá, cáci elu nu voiesce mórtea peccatosului, c'eu se se intórca s'eu se fie viu.

Se nu ne intipuimú iubiteloru, cá noi amu poté se ne impreunamu cu D.-dieu s'eu se primimú darurile Spiritulu Sántu pâna cându inca suntemú in pretinie cu diavolulu! Nu! c'eu numai atunci, cându vomú face penitintia adeverata! — Marturisire: peccatororu, rogatiunea, postulu, elemosin'a nu ajuta nimicu fara penitintia. — Nici cându nu va dobândi peccatosulu grati'a lui D.-dieu fara penitintia! De-ace'a iubiteloru mai inainte de tóte se ne curatimú animele nóstre de peccate, cá se potemu primí pre Spiritulu sántu in o locuintia vrednica. — Grigi'a cea d'antáiu, se ne fie ace'a, cá déca vre-unulu din noi a facutu vre-unu peccatu greu s'eu n'ar' fi facutu penitintia, se-i para reu de acelu peccatu s'eu se scape de elu. — Se tinda intr'acolo cá se-si pastreze curatieni'a animei, cáci cu cátu este mai curata anim'a s'eu voi'a nóstra, cu atátu mai iute ne va face s'eu D.-dieu partasi de grati'a s'a. Aminu.

(Hunolt.)

Valeriu Florianu.

Din istori'a despartirei bisericeii orientale de cea apuséna.

(Urmare.)

Siedint'ă a două s'a ținutu in 10 Octobre 451. La acést'a n'a participatu Dioscoru și cei'alalti episcopi despre acaroru depunere s'au pronunțiatu comisarii. Acesti'a au reasumatu pre scurtu pertractarile siedintiei trecute in privint'ă justifierei lui Flavianu și Eusebiu și apoi au propusu, că episcopii se se pronuncia asupr'a credint'ei adeverate. Acesti'a au observatu cumcă credint'ă s'a espusu pre deplinu in marturisirea parintiloru dela Nicea si Constantinopolu și decumv'a ar' fi de a se esplică cev'a mai pre largu cu privire la eresulu eutychianu ace'a s'a facutu prin arhiepiscopulu Romei in epistol'a catra Flavianu. Acést'a au subscrisu-o toti si asia nu e lipsa de o noua forma de credint'ă. Dupa mai multe pertractari la propunerea lui Cecropin din Sebastopolu s'a cetitu simbolulu niceno-constantinopolitanu și scrierile lui Cirilu catra Nestoriu și Orientali. Episcopii au strigatu: „asia credemu cu totii! Pre acéstă credint'ă suntemu botezati, pre acést'a botezamu; acést'a e credint'ă pontificalui Leone, acést'a a fostu credint'ă lui Cirilu; asia a esplicat'o pontificele Leone; asia crede Leone și Anatoliu; asia cugeta, crede și a scrisu arhiepiscopulu Leone “ Cetindu-se apoi și epistol'a lui Leone catra Flavianu strigara éra episcopii: „Acést'a e credint'ă parintiloru, acést'a e credint'ă apostoliloru!... asia a vorbitu Petru prin Leone, asia a invet'iatu apostolii “ Cu tóte acestea episcopii din Palestin'ă si Iliri'a au avutu unele dubietati. In urm'a acést'a comisarii le dederă episcopiloru tēmpu de 5 d'ile, in care adunându-se la Anatoliu se se int'elēga și se se invet'ie cei cari au dubietati. Cerēndu apoi episcopii că se se admita parintii la sinodu (int'elēgu pre cei cari au presidiatu cu Dioscoru) comisarii au d'isu: „Se se duca in deplinire, ce s'a enunțiatu. — Cu acést'a s'a terminatu siedint'ă a două.

Siedint'ă a trei'a din 13 Octobre ținuta fara comisari a deschisu-o Archidiaconulu Aetiu din Constantinopolu că primul notariu a sinodului și a inșiințiatu cumcă Eu-

sebiu din Doryleu a inaintatu o noua plânsóre in contr'a lui Dioscoru, care voiesce a-o comunicá. Legatul Paschasinu observá cumcá pontificele Leone l'a incredintiatu cu presidiulu, deci tóte au se tréca prin man'a s'a sí asia ordinéza cetirea acelei plânsori. In plânsóre sustiène cumcá Dioscoru a primitu in comunicatiunea s'a pre Eutyche, care a fostu dejudecatu de ereticu, cumcá pre dânsulu (pre Eusebiu) l'a eschisu dela sinodulu din Efesu, l'a impiedecatu pre elu cá sí pre Flavianu de a se aperá, l'a depusu din demnitatea basericéscá, in protocolu a dispusu se se iee altu-cev'a nu ace'a ce s'a vorbitu. In fine se róga se se decida, cumcá cele facute façia de elu se dechiara de nula sí se fie introdusu éra in demnitatea s'a, se se anatemizeze doctrin'a lui Dioscoru si se fie pedepsitu. Verbalu a adausu cumcá voiesce a-si sustiéné acns'a in façia lui Dioscoru. Paschasinu a sí tramisu doi preoti cá se invite pre Dioscoru a se presentá in sídintiã. Nevoindu a veni a tramisu trei episcopi. Neci acum n'a voitu a se presentá. De nou s'au tramisu trei episcopi cu o provocare in scrisu, inse totu fara resultatu. Acum se escusá cà e morbosu. Reflectându-i tramisii sinodului, cà numai acum a fostu sanetosu s'a escusatu cá mai innainte, cumcá nu suntu de façia comisarii imperatesci. La propunerea lui Eusebiu s'a decisu a se citá a trei'a-óra. Intru ace'a venira din Alesandri'a clerici sí laici innaintea sinodului cu acuse in contr'a lui Dioscoru. Paschasinu intrebá pe acusatori, cà voiescu a documentá invinuirile redicate in contr'a lui Dioscoru. Dechiarându-se cà voiescu, se cetira tóte patru acusele, cari tóte eráu adresate „Archiepiscopului sí patriarchului marei Rome, Leone, sí santului sinodu generalu “ In cea de-antâiu aréta diaconulu din Alesandri'a Teodoru cumcá Dioscoru l'a depusu din oficiu, fara se se fi redicatu in contr'a-i cev'a invinuire verbalu ori in scrisu, numai pentru-cá a fostu incrediutulu lui Cirilu. Mai incolo spune cumcá Dioscoru a blasfematu s. treime, e partasiu la omoru, la taiare de arbori straini, la aprindere sí ruinare de case, sí preste totu duce o viétia rusinósa. Ba inca a facutu sí mai mari rele decâtu cum au fostu cele façia de Flavianu, — elu a cutezatu a escomunicá scaunulu apostolicu din Rom'a sí pre

dăce episcopi egipteni i-a fortătu se subscrie escomunicarea. Pentru documentarea acestor'a vrea se aduca marturii. Căm de acel'a-si cuprinsu a fostu a dōu'a acusa a diaconului Ischirionu, care mai adauge cumcā banii destinati pentru fundatiuni i-a daruitu teatralistiloru, cumcā in locuint'ă sî scald'ă lui Dioscoru âmbra muicri de reu renume sî in fine cumcā i-a amenintătu chiar' viēt'ă. A trei'a acusa a fostu redicata de preotulu Atanasiu, care spune cumcā Dioscoru i-a luatu ereditatea remasa de Cirilu, a fugitu dinaintea lui la Constantinopolu, unde prin dispusetiunea lui Chrysaphiu, amicului lui Dioscoru, a fostu arestatu. Cu sacrificarea averei sî a altoru sume imprumutate sî-a cumperatu libertatea. Lui Nomus, sočiulu lui Chrysaphiu, i-a datu 1400 punti de auru. De șapte ani ratacesce că cersitoriu, sî se rōga se i-se restituie ce'a ce i-a luatu Nomus, că se pōta indestulī creditorii. Tōte voiesce a le documentă. Alu patrulea acuatoriu a fostu laiculu din Alexandri'a Sofroniu, care l'a acusat, că a blasfematu s. Treime, a comis adulteriu sî crim'ă de vatemarea Majestatiei. Tōte le pōte documentă. Sinodulu a decisu că tōte scrisorile de acusare se se accluda la protocolu, ăra Dioscoru se fie citatu a trei'a 6ra Si a trei'a citare a remasu fara resultatu. Legatulu pontificalu Paschasinu provocă acum pre episcopi se-si dee parerea ce se se intēple cu Dioscoru. Dupa-ce si-au datu episcopii parerile, legatii au reasumatu invinuirile redicate contr'a lui Dioscoru așă: Prin ședint'ă de astadi sî cea mai de innainte s'a doveditu ce a cutezatu Dioscoru in contr'a ordinei sante sî a disciplinei basericesci. Trecūdu preste multe altele dēnsulu a primitu in comuniunea s'a pre Eutychie celu cu asemeni sēmtēminte, care a fostu legalminte depusu de catra episcopulu seu Flavianu, innainte de a se fi intrunitu cu ceilalti episcopi in sinodulu efesinu. Celoru-alalti episcopi sî membrii ai sinodului le-a iertatu scaunulu apostolicu celea ce le-au facutu acolo nu cu voia sî ei inca s'au aretatu ascultatori de s. archiepiscopu Leone sî sinodulu generalu, — Dioscoru inse pāna in momentul de față a perseveratu cu superbia la celea, de cari trebuia mai curūdu se se tēnguiēca. Afara de ace'a in Efesu n'a lasatu se se cetēsca epistol'ă lui Leone catra Flavianu, desī a fostu rogatu mai

de multe ori și a promis cu juramentu. În locu că mai târziu se-si vina în ori că și cei'alalti, a escomunicatu chiar' pre s. arhiepiscopu Leone. S'au ascernutu s. sinodu mai multe scrisori acusatōrie în contr'a lui și nevenindu în sinodu după trei provocari și-a edîsu singuru judecat'a asupr'a s'a. După acést'a legatii pronunțiară sentinț'a: Pentru-ace'a preasântulu arhiepiscopu din Roma Leone prin noi și preasântulu sinodu presentu și în comuniune cu preafericitul aposto'u Petru, care e pétr'a și razimulu bisericeii catolice și pétr'a fundamentala a credințēii ortodoxe, pre acestu Dioscoru l'a lipsitu de episcopatu și l'a dechiaratu desbracatu de tōte demnitățile preuțiesci. După acést'a va decide acestu preasântu și mare sinodu asupr'a numitului Dioscoru, ce i-se va paré conformu canóneloru.“

Toti cei de față în frunte cu Anatoliu patriarchulu Constantinopolului și Masimu patriarchulu Antiochiei au aderatu la acéstă sentință și au subșcrisu depunerea lui Dioscoru. Documentulu de depunere suna: „Santulu și marele sinodu . . . catra Dioscoru. Se scii că tu pentru despretiuirea canóneloru d-dieesci, pentru neascultarea t'a de sinodu, de-óra-ce afara de alte greșele ale t'ale n'ai datu ascultare triplei s'ale provocari, în 13 Octomvre prin s. sinodu generalu ai fostu depusu din oficiulu episcopescu și scosu din tōte funcțiunile preuțiesci.“

Sentinț'a i-s'a înmanuatu numai decātu însciintîându-se și clericii lui Dioscoru despre acést'a, cu ace'a adugere că se conserve averile bisericeii din Alesandri'a, pentru-că au se dee ratiune despre ele fitoriului episcopu din Alesandri'a. Prin unu placatu afișiatu în Constantinopolu și Chalcedonu s'a demintitu faim'a, că Dioscoru ar' fi fostu repusu éra în oficiulu seu. Imperatîloru Marcianu și Valentinianu III. au tramisu copii din protocoale cu câte o comitiva în care se motivéza depunerea lui Dioscoru și se esprima speranț'a în aprobarea sentințēii. Mai pre largu s'a scrisu imperatesei Pulcheri'a presupunendu aprobarea ei și incheia cu cuventele: cine este așa zelosu pentru lucrulu d-dieescu că Pulcheri'a, nu pōte se fie trecutu cu vederea de darulu domnedieescu.

La 17 Octobře 451 s'a tiênutu a patr'a sîedintîa la care au participatu éra comisarii imperatesci sî senatulu. Mai antâiu se cetî din protocolulu sîedintîei a dîou'a pasagîulu unde au datu comisarii unu terminu de cinci dîle pentru desbaterea chestiunei dogmatice sî au provocatu pre episcopi se comunice ce s'a decisu despre acestu obiectu. Paschasinu in numele colegiloru a respunsu cumcà sinodulu urméza simbolulu dela Nicea sî Constantinopolu, prelânga acé'a marturisirea lui Cirilu data in Efesu sî epistol'a s. Leone catra Flavianu, fara de a adauge ori subtrage cev'a. Traducîndu-se acésta dechiaratiune in grecesce toti episcopii strigara: „asîa credemu toti, pre acést'a suntemu botezati sî botezamu insîne; acést'a amu crediut'o sî mai credemu inca.“ In urm'a acést'a pretiusera comisarii se jure episcopii pre evangelia cumcà óre consuna declaratiunea celoru 318 parinti din Nicea sî a celoru 150 din Constantinopolu cu scrisórea preanonratului archiepiscopu Leone, Toti se dechiarara afirmativu sî in urma strigara: „parintii la sinodu! cei cari consêmtu la sinodu! cei cari au subscrisu la sinodu! Multi ani imperatului, imperatesei! Cei cinci au subscrisu credintî'a, ei credu cá Leone.“ Acei cinci a caroru admitere la sinodu o pretindeáu episcopii au fostu Juvenalu din Jerusalimu, Talasiu din Cesarea, Eusebiu din Ancyr'a, Vasiliu din Seleuci'a, Eustathiu din Jerytu, cari au presidatu cu Dioscoru in sinodulu latrocinalu. Comisarii raportara despre acést'a imperatului. Acest'a a lasatu decisiunea asupr'a loru sinodului. Cu totii se rogara se fie admisi. Intrându cei cinci in sinodu sî luându-si locurile strigara cu totii: „acést'a a facutu-o D.-diu, multi ani imperatului, senatului sî comisariiloru! Acum este unire deplina sî pace deplina intre baserici.“

Dupa acést'a concesera comisarii la 13 episcopi egipteni se între in sinodu. Acesti'a au fostu asternutu imperatului o rogare in numele tuturoru episcopiloru din Egiptu. In rogare sustiênu, cumcà tiênu tare la credintî'a catolica sî condamna eresurile sî mai alesu eresulu cá Isusu a adusu trupu din ceriu sî nu l'a primitu din précurat'a vergura Mari'a. — S'a escatu o disputa in privintî'a loru. Sinodulu a pretinsu, cá dênsii se subscrie epistol'a scaunului apostolicu. Dênsii

s'au escusatu cu o datina a loru in urm'a carei'a nu potu subscrie fara de a se declará archiepiscopulu loru. Stându sinodulu prelânga pretensiunea s'a dënsii s'au rogatu se nu-i astringa la ace'a, cà atunci i voru ucide cei'alalti episcopi de-acasa. Dupa-ce se rogara de repetîte-ori sî se aruncara sî josu, propusera comisarii, cà dupa-ce dënsii nu suntu contrari credintiei, ci numai din datin'a vigenta la ei nu subscriu pâna voru avé archiepiscopu se fie detiënuti in Constantinopolu, pâna se va ordiná unu archiepiscopu pentru Alexandri'a. Legatulu Paschasinu observá cumca pentru acést'a trebue se dee garantia, éra legatii adausera, cá se se oblige celu puçinu cu juramentu.

La ordinea dîlei se pusera rogarea mai multoru calugari, intre cari sî renumitul Barsuma, cá se repuna pre Dioscoru. Fiindu ascultati ei au datu dovedi de nesciintia si cerbicosia. Li-s'a datu unu terminu de 3 dîle, dupa ace'a de 30 de dîle cá se se cugete sî se se supuna. Dënsii sustiënura cumcà imperatulu le-a promis a-i ascultá inaintea s. evangeliu. Intrebatu fiindu imperatulu a respunsu cumcà atunci nu ar' fi convocatu conciliulu.

In 20 s'a comunicatu respunsulu imperatului.

Calugarii au remasu in cerbicosi'a loru, pentru care au fostu delaturati de catra imperatulu la rogarea pontificalui, cum se vede din epistolele acestui'a.

In ace'a-si dî (20 Oct.) s'a pertractatu cërt'a pentru jurisdictiune intre Photiu din Tyru sî Eustathiu din Beryta, care pre bas'a unei legi esoperate dela Teodosiu II. redicându-se cetatea la metropolia si-a arogatu dreptulu de jurisdictiune sî ordinare asupr'a aloru 6 diecese tiënatórie mai innainte de metropoli'a Tyrului. Resultatulu desbaterei a fostu cà s'a pronunsiatu cá principiu cumcà decretelè imperatesci, cari suntu contr'a canóneloru n'au valóre. Comisarii adausera cumcà acést'a se va observá in tóte provinciale.

(Va urmá.)

V A R I E T A T I.

Espositiunea universală din Paris s'a deschis în 6 Maiu cu mare solemnitate. O multime imensă se gramădiă pe locurile pe unde trebuia să treacă președintele Republicei, care a fostu viu aclamatu. Tirard a rostitu unu discursu, la care a respunsu președintele Carnot, glorificându lucrarea pacii. Carnot a fostu obiectulu unoru ovatiuni stralucite. Numerulu celor ce au visitatu expositiunea în prim'a di se urca la 300.000. Succesulu festivității e completu. Noptea o multime colosală de poporu se afla pe cheu, spre a admiră splendid'a festivitate venetiană și iluminatiunea. La sfârșitu turnulu Eiffel a fostu iluminatu cu focu bengalicu.

La *sectiunea română* președintele republicei franceze a fostu primitu decatra principele George Bibescu și de către întregulu personalu alu secțiunei. Comisariulu generalu a spusu președintelui republicei, câtu de fericiti se sântescu Românii, luându parte la expositi'a universală, dându prin acest'a Franciei o nouă dovă de afecțiunea lor pentru ace'a, pe care o numescu sor'a lor cea mai mare. Dlu Carnot a felicitatu foarte multu pe principele Bibescu pentru reușit'a secțiunii române; și cu strigate: „Traiesca Români'a!“ s'a primitu alocutiunea presidentulu republicei. Fetele române în costumulu nationalu au provocatu unu adevratu entuziasmu.

Catechese pentru pruncii școlari din școlile elementare populare după Georgiu Mey preotu în Schwörzkirch din dieces'a de Rottenburg de Titu Budu parochu gr. cat. în Satu-Sugatag, protopopulu district. Mar'a, adm. vicariulu a Maramuresulu. Editiunea II. Gherl'a. Proprietatea și Editor'a Cancelariei Negrutiu. Prețulu 1 fl. v. a. Se pôte procură dela Cancelari'a Negrutiu în Gherl'a — Szamosujvár.

Revue de l'église greque-unie în nrulu 2. continuă cu asemenea, interesu și închia tractatulu despre opulu „Enchiridion sajurii eclesice orient. cath.“ de I. P. Szilágyi. — Tractéza apoi totu cu mare interesu cuprinsulu unei broșure data de unu grecu ortodocșu încă la an. 1852 sub titulu „Ο ανατόλικος χριστιανός“ — reproducându epistol'a III. despre purgatoriu; și după ce aréta invetiatur'a greciloru față de acel'a și alusiunile lor la usulu și credinț'a bisericei apuséna și la indulgențiile din acest'a, citéza și contestulu unei formule de indulgenție, ce o dă patriarhulu din Constantinopole. — Acest'a urméza în traducere mai la vale. — Vorbesc apoi despre unele particularități din ritulu grecescu anume despre „προεόρτια și απόδοσις“ ce'a-ce noi dîcemu priveghiare séu înainte-serbare și după-serbare — dîsa după latini octava; aréta cari serbatori ce înainte și după serbare au la greci. Articululu e scurtu înse de mare interesu. — După ace'a urméza observatiuni facute parentelui jesuitu Gagarin față de clerulu rusu, care e împartîtu în clerulu albu și negru, după cumu dîcemu noi cleru seculariu și regulariu — preoti mireni și monachi.

Tractéza apoi de nisuintăle manifestate prin greci de a acceptă calendariulu gregorianu. In urma reproduce noutati religiöse mai menunte despre episcopii dia Bulgari'a, Rusi'a, Poloni'a, — dorintăa foiloru ruse pentru tîenerea unui conciliu ecumenicu; si inchia cu pasii Rusiloru intentiunati pentru reconstruirea basericeloru Fotiane pre teritoriulu imperiului rusescu.

In urulu 3. incepe cu doctrin'a bisericeii grecesci fačia de sufletele credinciosiloru defuncti, citandu teestulu grecu si traducerea francesă a rogatiuniloru referitörice la obiectu. Producündu apoi corespuindintăa sub titlulu de curierulu melchitu, rutenu, rusu si bulgaru, trece la statistic'a bisericeii grecesci neunite numarendu dupa diurnatulu ofic. alu Patriarchulu Constantinop. in patriarchatulu acest'a 75 de Archierei (metropoliti si eppi), in celu Alexandriinu 3, in celu Antiochenu 13, in celu de Ierusalimu 3 metropoliti si 7 eppi. Ciprulu o dice provincia autochefale avëndu sub sene trei metropoliti; trece apoi la noutatile religiöse din Balbek Panéas, Salonichi, Ierusalim, Atena.

Formul'a de indulgintia data de patriarchulu Constantinopolitanu.

„Antim din darulu lui D.-dieu Archieppu alu Constantiuopolei Romei nóue, si patriarchu ecumenicu.“ — Mediocritatea nóstra de impreuna cu preasantii confrati eppi preanonati, nóue preiubiti si preascumpi frati si concelebranti rogändu-se d'impreuna cu noi in presentăa nóstra, damu scrisorile nóstre patriarchale si sinodale de indulgintia. Cu darulu lui D.-dieu si cu puterea pré santulu de vietăa facatoriului si incepetoriului S. Spiritu, cu gratăa dela Dlu. nostru si a-töte-sciutoriulu D.-dieu Isusu Christosu data santiloru si domnedieesciloru Apostoli de a legă si deslegă pecatele ómeniloru cându le-a dîsu loru: „luati Spiritulu santu; se fia iertate pecatele celoru ce le ve-ti iertă si retiênute celoru ce le ve-ti retiêne“ si era-si: „Totu ce ve-ti legă si deslegă pre pamentu se fia legatu si deslegatu si in ceriu.“ Acésta gratăa divina si nesecata trecündu dela ei la noi, acordamu indulgintăa si stergere de töte pecatele sufletesci si trupesci lui N. (aci urméza numele si connumele persónei), de pecatele, ce cá omu portändu trupu moritoriu in acésta lume le-a facutu si a vatematu pre D.-dieu in cuvinte, in fapte, in cugete, cu voia si fara de voia, in publicu si in secretu, cu séu fora scientăa, in totu tēmpulu, locul, cu manierele si cu töte sēmtirile s'ale, ori de a fostu sub blasphemulu tatâne-seu séu alu mamei s'ale, ori a fostu in persóna anatemisatu, de a facutu legatu intăa si ace'a o-a calcatu, ori de a facutu juramentu strēmbu, ori de a fostu supusu la escomunicatiune bisericeasca pronunziata prin preotu, séu prin eppu, séu patriarchu... (aci urméza o emunerare de töte pecatele si crimele cele mai uriciöse).

(Subscriberile.)

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Nicolae Fekete-Negrutiu in Gherl'a.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu.